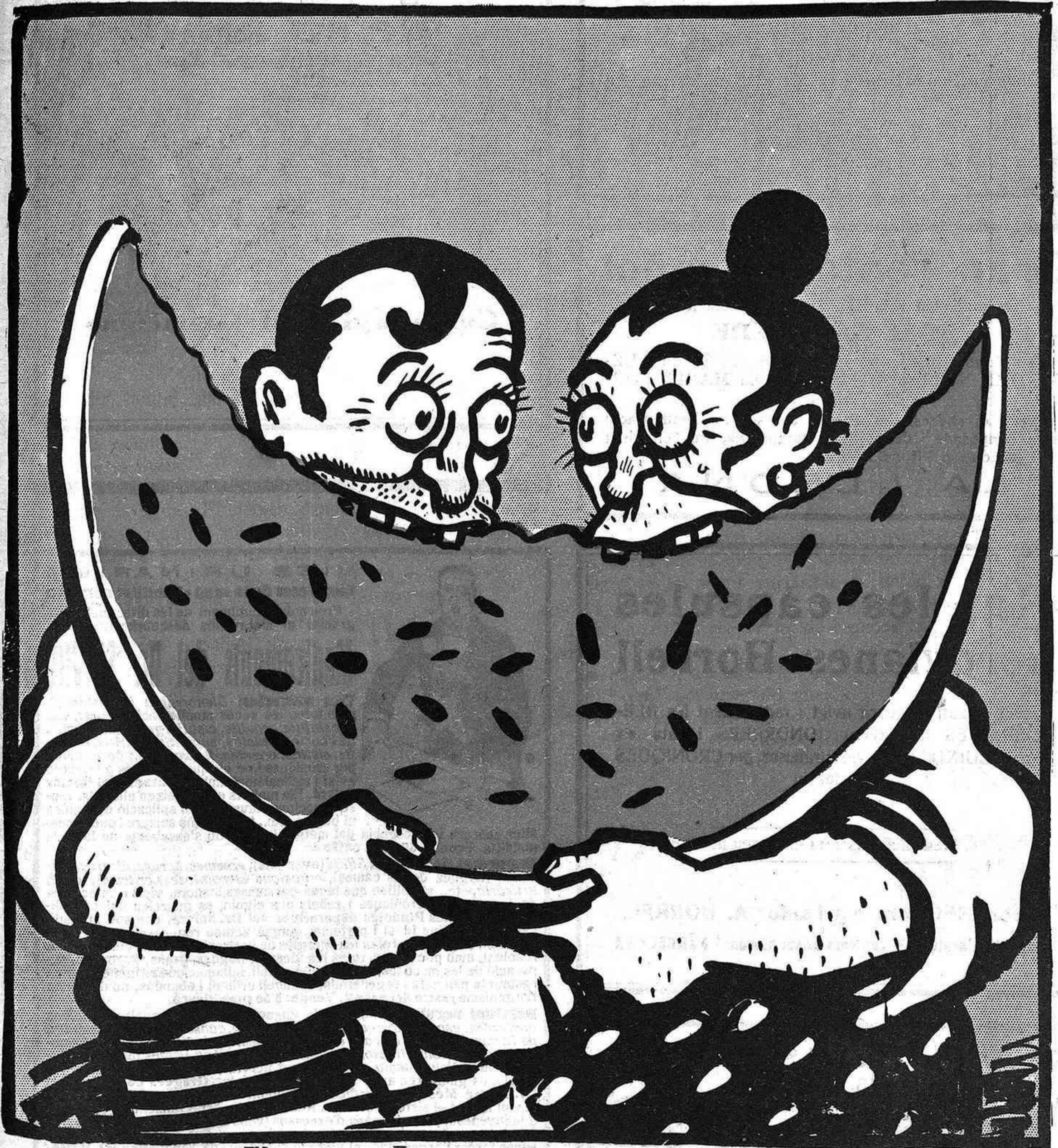

Barcelona 20 de setembre de 1929

La Quella de la Torratxa

ANY LIII 2021 - 15 cts. - Atrassats, 30

Els desesperats, o la síndria intoxicada

— Al fi i al cap, sols tenim una vida per perdre.

TEATRE TALIA

Companyia de vodevil i teatre modern

Aunció Casals

Avui, divendres, tarda, a les 5. — El vodevil en 3 actes

LA DONA QUE CREMA

Nit, a les 10. — La comèdia alegre, en 3 actes, de M. Hennequin i E. de Gorse, traducció catalana de S. Vilaregut

L'AIRE DE PARIS

Demà, dissabte, tarda a les 4,30 **EL DRET DE LES DONES** o **SANT ANTONI GLORIÓS**, de A. Roure.

Nit, a les 10. — **L'AIRE DE PARIS**.

Diumenge, tarda a les 4,30. Nit, a les 10. — **L'AIRE DE PARIS**.

Dilluns, tarda a les 5. — **EL DRET DE LES DONES** o **SANT ANTONI GLORIÓS**.

Nit. — **L'AIRE DE PARIS**.

Gran Teatro Español

Companyia de vodevil i grans espectacles de

JOSÉ SANTPERE

Primers actors i directors JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA. — Primera actriu MARIA FORTUNY

Avui, divendres, dia 21, nit a les 10. — Inauguració de la temporada i debut de la companyia, amb el sàinet en tres actes d'Alfons Roure

LA LLEONA

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les **BLE-NORRAGIES** (purgacions) **GONORREES** i tots els altres **FLUIXOS** de les vies urinàries, per **CRONIQÜES** que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: **SEGALA**, o a l'autor **A. BORRELL**

Comte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - **BARCELONA**

CICLES - MOTOS
ACCESSORIS
ESPORTS

SANROMÀ

Balmes, 62

BARCELONA

Telèfon 12303

CONSULTEU ABANS DE COMPRAR RES

Els millors discos
són els de

La voz
de su amo

Companyia del Gramòfono
S. A. E.

VIES URINÀRIES
Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sifilis* (aariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres vari-coses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, calçada del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remitent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg**, carrer del Ter, 16. telèfon 544 **S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortiment, tractament i guariment de les dites malalties.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

S'acosta la processó dels llibres

Un llibre.

S'acosta la festa major del llibre. La preparen amb un seny elegant i noble, els autors, els editors, els llibreters, els tipògrafs.

Es una festa de germanor.

Caldria dir que la Festa del Llibre és com el Primer de Maig.

Una data heroica, per als treballadors.

Caldria dir, també, que la Festa del Llibre és com el Nadal.

Una data religiosa.

Un llibre és lluita.

Un llibre és infantament, vida nova.

El paper és blanc. El deixen damunt d'una màquina plana, i un cop ha passat sota el cilindre, cau en una altra fusta rossa amb el bateig de la tinta que ha deixat una senyal quadriculada. Va passant de mà en mà — plegadores, encuadernadores, venedors, clients —, i cau tant en la casa de l'home ric com en la de l'home pobre.

Un llibre porta emocions noves.

Si és de meditació, obre una finestra en cada vida.

Si és de poesia, la seva música dona com un oreig sentimental que fa tendre i suau l'existència.

Si és una novella, alça les portes a una fantasia que fa viure i convertir en realitat.

Si és d'estudi, dona aquell coneixement matemàtic de les coses de la vida.

Sempre és bo el llibre.

Fins quan és dolent i indigna i el lector es sent superior a ell, perquè és incapaç de la immoralitat, de la gasseria, de la turpitud de l'autor que l'acompanya.

El llibre ha arribat. Ben vingut sigui.

—Bon dia, llibre.

Si la dolça i piadosa misericòrdia de l'illuminat d'Assís va dir germà al llop, per què no dir germà al llibre?

—Bon dia, germà llibre!

I bé podem afegir:

—Bon dia i bona nit!

Perquè és bona la nit que un s'adorm amb el llibre a les mans i porta l'emoció d'una heroïna, la inquietud d'un viatge, la tendresa d'un vers, l'exactitud d'una lliçó.

Perquè comença bé el dia que s'obre amb un llibre a les mans que pot illuminar la consciència i la vida.

—Bon dia, doncs, germà llibre.

—Bona nit, doncs, germà llibre.

Ja ve la processó dels llibres. Ja vénen. Aparteu-vos! Arriben els gegants. Els llibres immaculats, els llibres ge-

nials. Els que porten la veritat, els que porten la Ciència, els que porten l'Humanisme. Són els llibres que han fet homes, pobles, civilitzacions.

Són els llibres-muntanyes.

Ja vénen, rodejats del respecte de tothom, els llibres brillants, extraordinaris que han donat emoció i cultura als pobles.

Se'ls fa una reverència.

Ja vénen els llibres nous. La munió de congregants que volen aportar ja el seu saber modern, la seva vibració literària, el seu sentiment patriòtic, la seva curiositat inquietant. Els uns tenen més valor que els altres; però tots en passar davant vostre, porten la fretura d'una novetat. Tots volen ésser els primers, els desitjats...

Mireu-vos-els: passen!

Se'n van.

Alguns es perden en l'oblit.

Els altres es recordaran tota la vida.

Llibres!

Preneu-los.

Llibre vol dir civilització. Vol dir cultura. Vol dir pàtria.

Amor.

Un cop de pedra ha trencat l'escaparata d'un llibreter. Ha caigut el roc damunt les escobertes d'un llibre. Altres han perdut l'equilibri de l'estanteria i han caigut, amb les fulles al vent.

Sembla que hi hagi hagut un somriure per part de tots els altres llibres quan se n'han adonat que el primer en deturar-se ha sentit curiositat de llegir el que deien aquelles pàgines obertes a la curiositat pública.

Fins un cop de roc és bo, de vegades, per a obrir una llibreria.

Qui digué "Pa i circ", era un cretí.

"Pa i circ" pot voler dir guerra.

"Pa i llibres". Heu-vos ací la bandera.

Déu et guardi, Festa del Llibre.

Francesc MADRID.

ATRACCIÓ DE FORASTERS

Fa pocs dies a Virai li arribà un amic seu, francès i escriptor. Virai l'ha hagut d'acompanyar per Barcelona, que ell desconeixia.

Acompanyar un escriptor francès no és cosa que passi cada dia. Un escriptor francès sembla més escriptor que els d'altres països. Potser no n'és tant, però en fa més. Aquest incident casual d'ésser francès se'l fa valer. I converteix la França en una mena d'escaparata.

Està convençut que si hi ha escriptors als altres països, és perquè ja n'hi havia, abans que enlloc, a la França, i han volgut seguir l'exemple.

Però d'això ja en parlarem un altre dia amb més calma. A aquest escriptor francès — com a la majoria dels escriptors francesos que tenen París ficat al cap amb torre Eiffel i tot — no li ha agradat Barcelona.

Virai li ha ensenyat les Rambles, la Diagonal, la Gran Via, el Parc de la ciutadella, la Sagrada Família, el Palau de la Música Catalana, la plaça de Catalunya, el Districte V, del qual tantes bestieses i mentides s'han escrit...

Era bastant divertit el programa, veritat? Doncs al francès no li ha fet cap gràcia. I és que als francesos sols els fa gràcia una cosa: París. La resta d'Europa els fa l'efecte d'una mena de suburbis de París.

Ell volia veure toreros, manolas, homes que toquen la guitarra davant d'una reixa, alguna ganivetadeta. Virai, amb una punta d'inquietud, ha intentat convèncer-lo que totes aquestes coses tan espanyoles sols es veien a l'òpera d'un compositor francès, que és Bizet.

Però ell deia que no, que no; que els altres escriptors francesos que havien vingut abans que ell, ho havien vist, i que ell també ho volia veure. Virai li ha dit llavors que això no existia; que els escriptors a què ell feia referència no havien vist res; que en els seus llibres sobre les andaluses de Barcelona havien mentit d'una manera ridícula, per no quedar malament. Però com si res: el francès no es convenia. S'hauria convençut si aquesta llegenda dels toreros i les manolas a tot drap l'hagués inventat un escriptor anglès o alemany. Però havent-la inventat un escriptor francès, era article de fe!

Virai ja desesperava, ja es veia perdut. Fins havia pensat — Déu li perdoni! — en assassinar el francès i enviar els restos a qualsevol fàbrica d'embotits. Però, sortosament, hi ha Providència. I la Providència vingué en ajut de Virai.

Passejaven un matí Virai i el francès per un barri extrem de la ciutat. Era la festa major d'aquest barri. I tot de sobte, d'un cotxe baixà una dona amb una gran mantellina, una pinta de proporcions desmesurades, una banda vermella, creuant-li el pit. El francès llençà una exclamació d'alegria:

—Ah, la Manola! — cridà.

Virai també estava un xic estranyat. Però en veure que acudien a rebre-la uns municipals de gran gala i un agutzil, suposà que es tractava d'alguna regidora. I ho ha dit al francès. Però el francès gairebé li ha pegat.

—No, no! — ha dit —. Es la Manola! La Manola!

Quan arribarà a França, gràcies a la regidora de la mantellina, aquest francès escriurà també la seva visió d'Espanya. I la seva visió d'Espanya serà una beneiteria més.

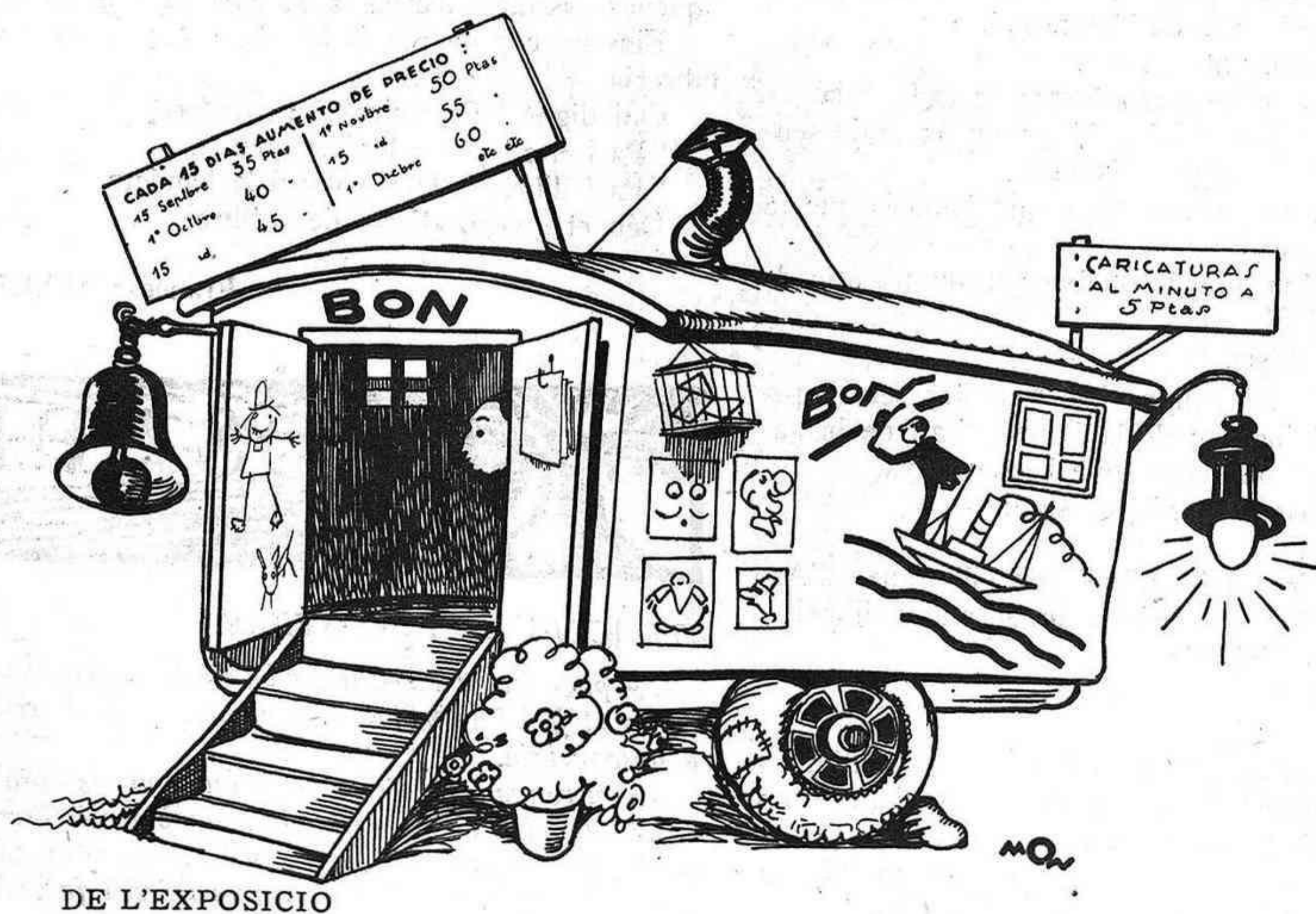
VIRAI.

Alarma a Sevilla

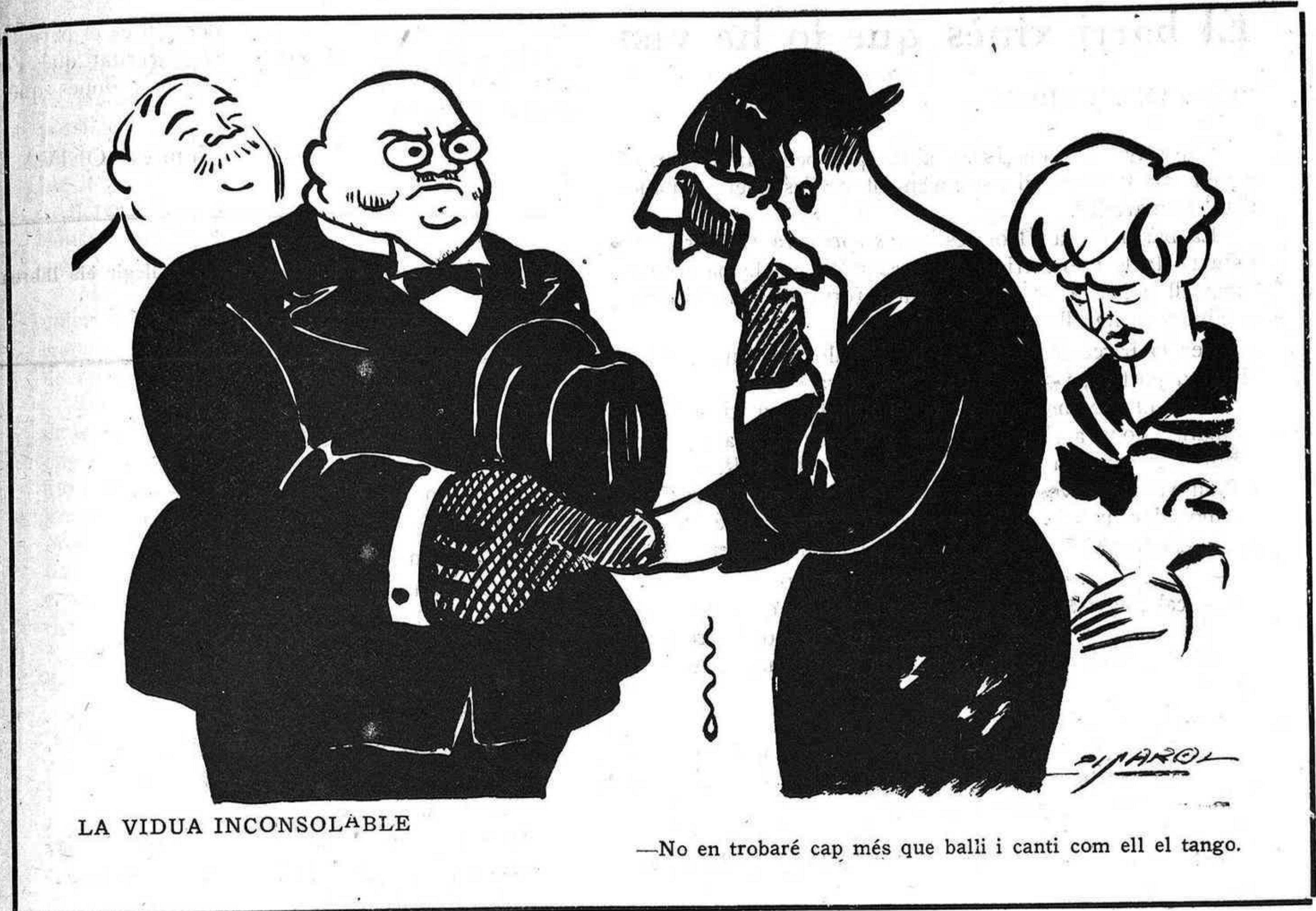
No s'alarmin! Es tracta del nostre volgut amic el notable artista Salvador Alarma, l'únic dels valors artístics que queden a la nostra ciutat, malgrat l'opinió de certs elements modernistes.

La Diputació de Barcelona li ha encarregat uns "teatrins" per l'Exposició de Sevilla, amb vistes de la nostra ciutat, que són una meravella. Abans d'enviar-los, els han vist les autoritats, que els han trobat molt encertats de perspectiva i color.

Amb tal motiu, l'Alarma ha rebut moltes felicitacions, a la que hi afegim la nostra, que ja sap que és de tot cor.

Vista general de la fàbrica de caricatures d'En Bon.

LA VIDUA INCONSOLABLE

—No en trobaré cap més que balli i canti com ell el tango.

AGREDOLÇOS

ELS NOUS RICS

Les societats humanes, fràgils i transitòries, estan sotmeses, com totes les coses de la naturalesa, a un ritme alternatiu, etern i necessari. En certes èpoques com la nostra, aquest ritme s'accelera i fa creure en la imminència d'una revolució o d'una catàstrofe còsmica.

De la guerra ençà, assistim a un tragirament de valors que a molts individus els sembla la fi de la civilització, quan, en realitat, no n'és més que una fase nova i fatal.

Els trastorns econòmics de la post-guerra han desplaçat la riquesa. Gran part de les que abans eren classes benestants — nobles, propietaris, rendistes — han quedat empobrides. Aquest fenomen és, indubtablement, més accentuat als països que, com el nostre, restaren neutrals.

Per contra, aquest nou estat de coses ha creat una nova burgesia eixida de les classes populars: els nous rics, els quals es troben a tot arreu i són, en veritat, els únics mortals que van guanyar la guerra.

Aquests nous rics gaudeixen amb avidesa de tots els béns materials que amb els seus diners poden assolir. La impetuositat amb què es llançen al benestar, ens recorda els antics bàrbars quan saquejaven Roma. Es reboquen, sense la més petita discreció, en un luxe abans reservat solament a gent més primfilada... Cal creure, però, que poc a poc, a força de conuiu amb l'elegància i la beutat, aniran afinant-se?

Sigui com sigui, els nou rics, mentrestant, passen per les carreteres a gran velocitat, en automòbils superbs, freqüenten les platges i els balnearis de moda, palesen el seu luxe i el seu mal gust pertot, creen al seu entorn un ambient de vulgaritat desagradable. Però aquesta vulgaritat neix del contrast entre l'home i el medi circumstant, el qual contrast dona origen al ridícul i, conseqüentment, a aquesta vena còmica tan explotada al teatre i a la literatura.

Un obrer, en canvi; un treballador, un pagès sobretot, en el seu ambient natural, no és mai vulgar, no és mai ridícul. Fixeu-vos en la noblesa, en la dignitat, en la discreció que tenen els pagesos d'algunes contrades catalanes, i digueu-me si molta gent que presumeix a ciutat no hauria d'envejar-los.

Però poseu un d'aquests pagesos en mig d'una societat brillant, cerimoniosa i convencional, i el contrast neix tot seguit. El bon home no sap què dir ni què fer-se, i el seu comportament produeix generalment una certa angúnia, encara que la seva situació pot també, en determinades circumstàncies, esdevenir còmica.

Ara bé, carregueu de diners aquest pagès. En mig de la seva curtesa, sentirà l'empenta d'una força nova, però d'una força que no és espiritual ni ennoblidora. ans material i menyspreable... Ja teniu, doncs, aquell pagès — noble, cortès, discret — convertit en un bàrbar.

Aquest és el cas del nou ric. Arribarà algun dia, a força de fer el senyor, a ésser un senyor de veritat?

Permeteu-me que ho dubti.

PEROT.

El barri xinès que jo he vist

"L'AVANTGUARDA"

L'avantguarda del barri xinès pot ben dir-se que és aquell tros de moll, al començament de l'escullera, anomenat "el martell".

La barca de la "Dolores" és la primera trinxera, allí m'hi porta la meva afició a la pesquera; no hi ha com el "martell", per a proveir-se d'una formosa "llissa nera" o d'un argentat llobarro.

Per la barca hi desfila el bo i millor de ciutat, de la ciutat deportiva, i de la ciutat "pispativa".

Avui mateix he conegut el "borinot", un xicot força simpàtic; donava el braç a una noia morena, capaç d'encendre les sangs a l'home de la batuta de la Rambla de Catalunya; portava ulleres fumades, i el braç suspès per un mocador nuat al coll; un company seu, també gastava el mateix model de "parabrises"; parla al Cosinet:

—Al dinamarquès aquell que varen "peringar" (matar) a cal Sagristà, que vostè ja deu saber que és al carrer del Cid... li varen empalmar un "tinyol" (tros) de "xuri" (ganivet), que al menys feia pam i mig... per l'esquena.

—...?

—No s'espanti, home; això li passa a qualsevol; el que el va peringar tenia la "sangueta de verdugo"; el pitjor del cas és que ho vaig pagar jo...

—...?

—Sí, senyor, sí; em demanaven la Pepa (cadena perpètua).

—...?

—Perquè la "Nita", la meva germana, que aquí, entre nosaltres, és més llarga que un tràmit de procés i més viva que la fam, va poder descobrir el veritable autor.

—...?

—Li deien el "Pepe el tinyós", i va "pirar" (escapolir-se) cap a França, on encara hi deu ésser, tan fresquet...

—...?

—Sort que aquesta que veu aquí, que també, entre nosaltres, és més lladre que aquells que varen clavar al costat de Jesucrist... que si no és per ella, ja m'hauria "adinyat" (donat) un cop a la canyeria dels cigrons amb la cullera de menjar el ranxo, que ja pot ben dir que "El borinot" estaria, a hores d'ara, més estirat i més fred que una barra de glaç.

—...?

—No; el Pepe el tinyós, era un bon noi...! Aquell dinamarquès, que no sé perquè va venir al barri xinès a fer-se matar...

* * *

Altre dia parlaré de tipus força interessants que freqüenten el "martell".

Cal refermar que també hi concorren homes de debò, l'afició a la pesquera dels quals els tapa d'ulls i d'orelles per tot allò que no sigui la "picada" d'un peix a l'extrem del volantí.

L'Enric Valls n'és el digem-ne capitost espiritual, l'Arnús del negoci, el foment de l'esport i l'entusiasme personificat: la llur honradesa ni cal anomenar-la: fóra ofendre'l.

Ell ha recollit ja dos homes que la societat llençava a

recó, i els ha ensenyat a fer-se valer; ell és el pare Bosco, com si diguéssim el símbol de la sinceritat que s'enfila entre aquell conjunt bigarrat d'homes i dones que freqüenten el "martell".

Francesc OLIVA.

Llegir un catàleg, fa agafar ganes de llegir els llibres que anuncia.

Setembre

El Setembre arriba portant el sarró rublert de música de gralles i cobles.

La festa major

encara illumina alguns pobles

fent que la illusió

abrandi l'esperit dels fadrins

al so dels romàntics violins,

i somniant amb el goig

que vessen les noies, la vila i la terra

al capvesprejar, l'altívola serra

s'ha vestit de roig.

D'un roig que s'endinsa per la pollancreda, pels ceps que rumbegen son fruit madurat.

I el cos queda

amb sang renovat.

Raïms, raïms dolços, filtreu's a les venes,

foragiteu penes

que massa n'hi han.

Setembre que arribes, ensucra el teu cant!

Jacint ROSINAC.

EL SERVEI MODERN

—M'haurà de deixar anar uns dies a París, amb unes amigues; ja tenim el zepelin pagat i la cambra al Claridge compromesa.

Espurnes setmanals

Heu-vos aquí que moltes vegades he pensat que fóra possible creure en la realitat d'una història de la literatura catalana, feta d'aquí uns cents anys, i que ens fos possible llegir-la, avençant-nos al temps...

Crec, que no res més seria necessari, per tal que ens donéssim compte de la migradesa de nostra literatura novel·lística, tan sols...

Malgrat les pretensions dels intellectuals catalans, que volen apariar la literatura contemporània, amb la de l'estranger, col·locant-nos a una alçada que dóna vertigen, hem de reconèixer que estem poc menys que a ran de terra.

Un criteri imparcial, una crítica veritablement seguida de les diferents novel·les editades en aqueixos darrers temps, ens donaria un percentatge tan gran de mediocritat i de monotonia, que faria espant: sempre he vist que en totes les literatures de qualsevol poble, per a conseguir un lloc preeminent, es necessiten una sèrie de qualitats, de valentia, d'honradesa artística, d'originalitat, de realisme ben entès i gens poruc, que no les trobaríem pas en la novel·lística catalana, sinó en comptats i comptadíssims autors... I clar que aquests veritablement bons, són precisament els de menys públic...

Clar que les teories freudianes, i el positivisme novel·lístic, així com l'idealisme que de nou torna a predominar en la literatura, són coses acceptables i bones, però també ho és que la veritat i la realitat no siguin mai amagades ni defugides per espantoses, per tristes que resultin efectivament.

Temps a venir es veurà que una producció de novel·les que fins gramaticalment eren imperfectes — ja que la diversitat d'ortografia, en moltes paraules i frases, és una cosa corrent i usual entre els nostres escriptors — no poden sobresortir a la història literària d'un poble, sinó quan amb aquest defecte màxim, s'hi ajunten altres qualitats màximes també; però com que les darreres no existeixen, perquè tothom o la majoria té por de esverar, d'espardir el públic, el "selecte" públic català, per això és la raó de la minsa grandiositat que assolixen les produccions nostres...

Alcem el cor, vegem la realitat no des d'un despatx de fàbrica o des del pupitre de casa, sinó a fora, corrent i sentint la vida com es deu sentir: així després d'haver viscut bé i força, es pot escripturar, però no, i si sortim savis des de naixença, ni volem veure res de ço que al voltant tenim...

Un altre dia continuarem...

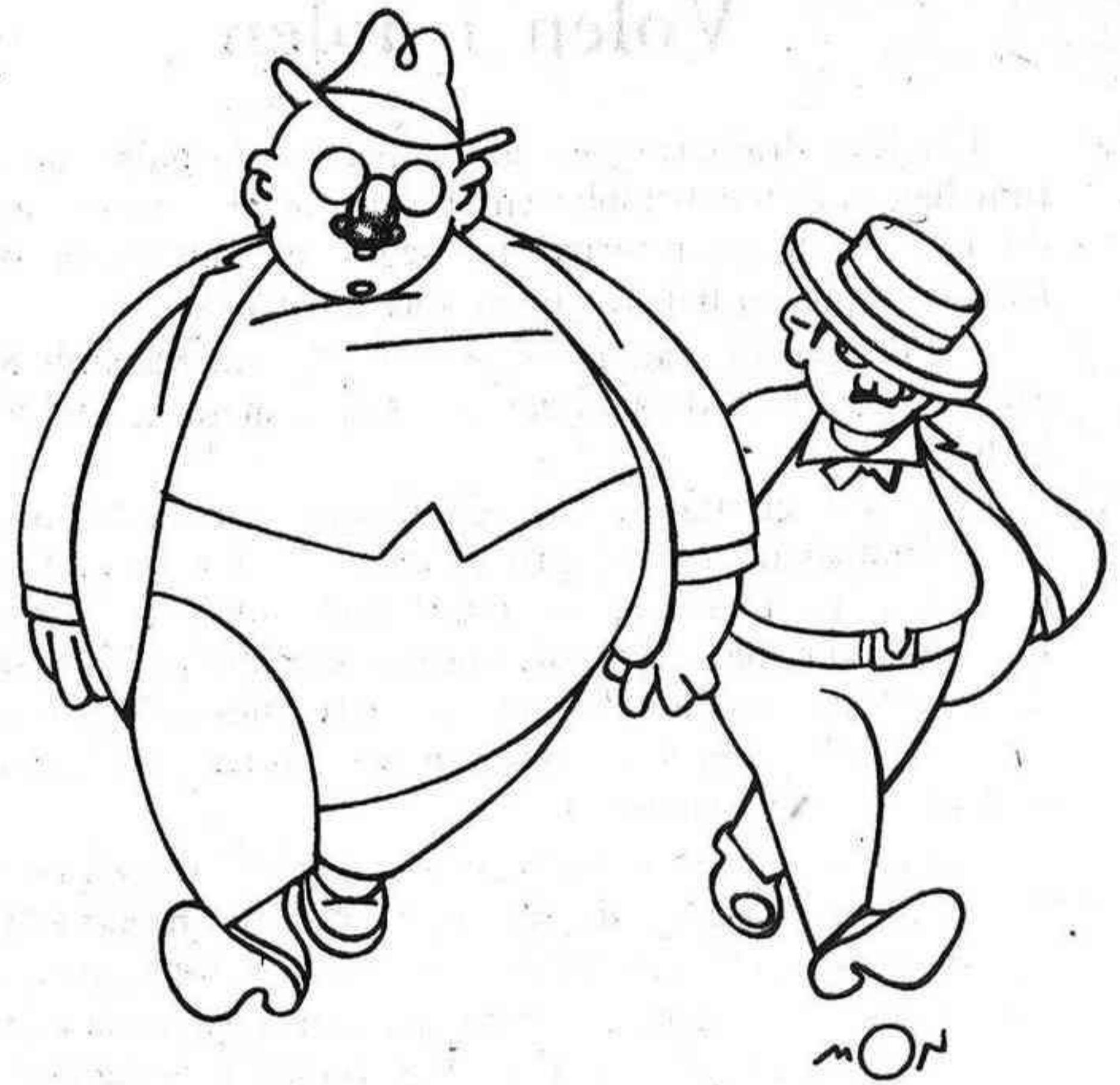
BENET.

Discos

—Entre les celebritats publicades per la Companyia del Gramòfon, hi figura, en primer lloc, el tenor Tito Schipa, el de la veu meravellosa. Ha triat, aquesta vegada, "Una vergine", de La Favorita, i "Adina crediun", de "L'Elisir d'Amore", per fer-nos sentir les seves facultats de cantant inimitable.

—Apolló Granforte (baríton) també ha sabut triar dos bons trossos d'òpera, de "El Barbero de Sevilla", i "Tannhäuser", de Rossini i Wagner, respectivament, que amb la col·laboració d'aquest baríton, adquireixen un relleu de meravella.

—Kreisler Fritz, el famós violinista, ens sorprèn amb la "dansa de les Donzelles", de Friml, i "Rosario", arre-

—Has sentit parlar del desdejunador? Diu que està tres mesos sense menjar.

—Ba! A no menjar, qui més qui menys, tots hi estem acostumats.

Si fos a no beure!

glat pel mateix executant, que treu de les seves cordes uns sons magistralment adquirits.

—Rubinstein (pianista), Albèiz (autor), dos noms que per si sols ja ho diuen tot. "Evocación" i "Córdoba", dos peces del mestre de la música espanyola.

—Andrés Segòvia (guitarrista). "Fandanguillo", "Preludio", de Torroba. La guitarra en les mans d'En Segòvia no té secrets, perquè sap fer-la parlar; amb mà de gran mestre, en treu tots els sons que se'n poden treure: no hi ha composició que resisteixi la interpretació de Segòvia.

—L'Orquestra Simfònica de Madrid interpreta, amb tota pulcritud, "La Oración del Torero" (Turina), plena d'agradables melodies d'una inspiració i moviments brillants.

—El Chor Nacional Rus ens presenta dues cançons populars russes "Els Remers del Volga", coneguda per tot el món, i "En el obscuro bosque".

No es pot pas demanar millor interpretació, i més bon conjunt.

—Quartet Musical de Sta. Cecília.

Aquest quartet ha sabut fer un conjunt admirable. Els hem sentit "Sant-Dilluns" i "Serenata", de Maragall i Otto, dues peces en català; hi ha algun moment que ens ha recordat "Els Revellers".

—També hem sentit les plaques de "La Verbena de la Paloma" (Bretón), que ens ha recordat els temps de la nostra joventut, temps que ja no tornaran (què hi farem!). Es una de les obres de sarsuela que més ens ha agradat.

—"Jack Hylton" i "Waring's Pennsylvanians" són les orquestres que més ens agraden i les que esperem amb més gust; creieu que fan passar una bona estona amb les seves peces de "jazz", que ben aviat es fan populars per tot arreu.

BAMBI.

Volen i dolen

Un jove dramaturg es lamentava, no fa gaire, del costum lleig que tenen molts empresaris de Teatre — per no dir tots — de no retornar tot seguit als autors les obres llegides i que no han tingut la sort de plaure'ls.

—Per què ho fan això? — es preguntava amb innocència l'aprenent de Guimerà.— Per ganes de perjudicar l'autor?...

No, sant cristià!... No són tampoc tan males animes. L'empresari usa el procediment de fer el mut quan una obra no li agrada, o simplement dubta de l'èxit, no pas per a fer mal a l'autor, encara que li'n faci de retop; ell, negociant, no hi pensa en les trifulgues del pare de la criatura; ell pensa més aviat en els padrins, que són els competidors del seu negoci.

Quan un empresari ha llegit una obra, i l'obra, per naps o cols, no li ha acabat de fer el pes, ell sap que no la farà, aquella obra; però sap també, al mateix temps, que, retinent-la en son poder, a l'arxiu del seu Teatre, tampoc la farà ningú més. Si l'original fos retornat degudament i normalment a l'autor, aquest es trobaria deslligat de tot compromís amb l'Empresa, reprendria la seva llibertat d'acció i se n'aniria, lleuger com una daina, a oferir l'exemplar a un empresari competidor, al teatre del davant, com si diguéssim; ...i aquí està el perill.

I si el competidor llegeix l'obra i li plau?

I si es decideix a estrenar-la i obté un èxit sorollós?

Això, l'èxit del veí, és el que temen els empresaris.

El que hi ha és que, per tal com les Empreses no tenen la delicada consideració de correspondre, corteses i franques, amb els autors joves, cal aconsellar a aquests un sistema "mai falla":

Hi ha, actualment, sis Empreses teatrals? Doncs fan fer set còpies; una se la guarden ells, i les altres les envien, una a cada un dels empresaris en actuació. ¿No ho fan així els industrials i comerciants amb les ofertes de negoci?... Doncs, a imitar els comerciants!...

Un cas

Cada any, les festes majors de Gràcia i Badalona, em duen a la memòria un cas que va succeir-li a un amic meu a la ciutat esmentada en segon lloc.

Havia estrenat aquell mateix dia, unes sabates de xarol, amb un seguit de botons que semblaven el teclat d'una màquina d'escriure. Eren molt boniques, molt, però tan justes, que a la poca estona de dur-les, ja gairebé no podia donar un pas. A mig camí ja no va poder aguantar més aquella horrible compressió; va treure's els mitjons, va posar-se'ls a la butxaca, i seguidament va sentir-se tan alleugerit, que va semblar-li que li havien tret un pes de vint arroves de cada peu.

Arribats a Badalona férem cap a l'envelat. Anaven a començar. El nostre amic, sense pensar-s'hi gaire, anà vers una noia moreneta força bonica, i va treure-la a ballar. Allavors encara era costum de posar-se un mocador a la mà per no tacar els vestits, i com que aquella en duia un de blanc molt bonic, el nostre amic, polític com era, va posar mà a la butxaca i, distret, en lloc de mocador, va

posar-li un mitjó. Prou li dèiem nosaltres amb signes, però, ca; ell creia que li dèiem que la xicota era bonica, i encara ballava més seriós i més tivat. Però tant vàrem riure i tan sorollosament, que, escamat, va començar a cavillar, fins que ja tement-s'ho, amb el tacte va constatar

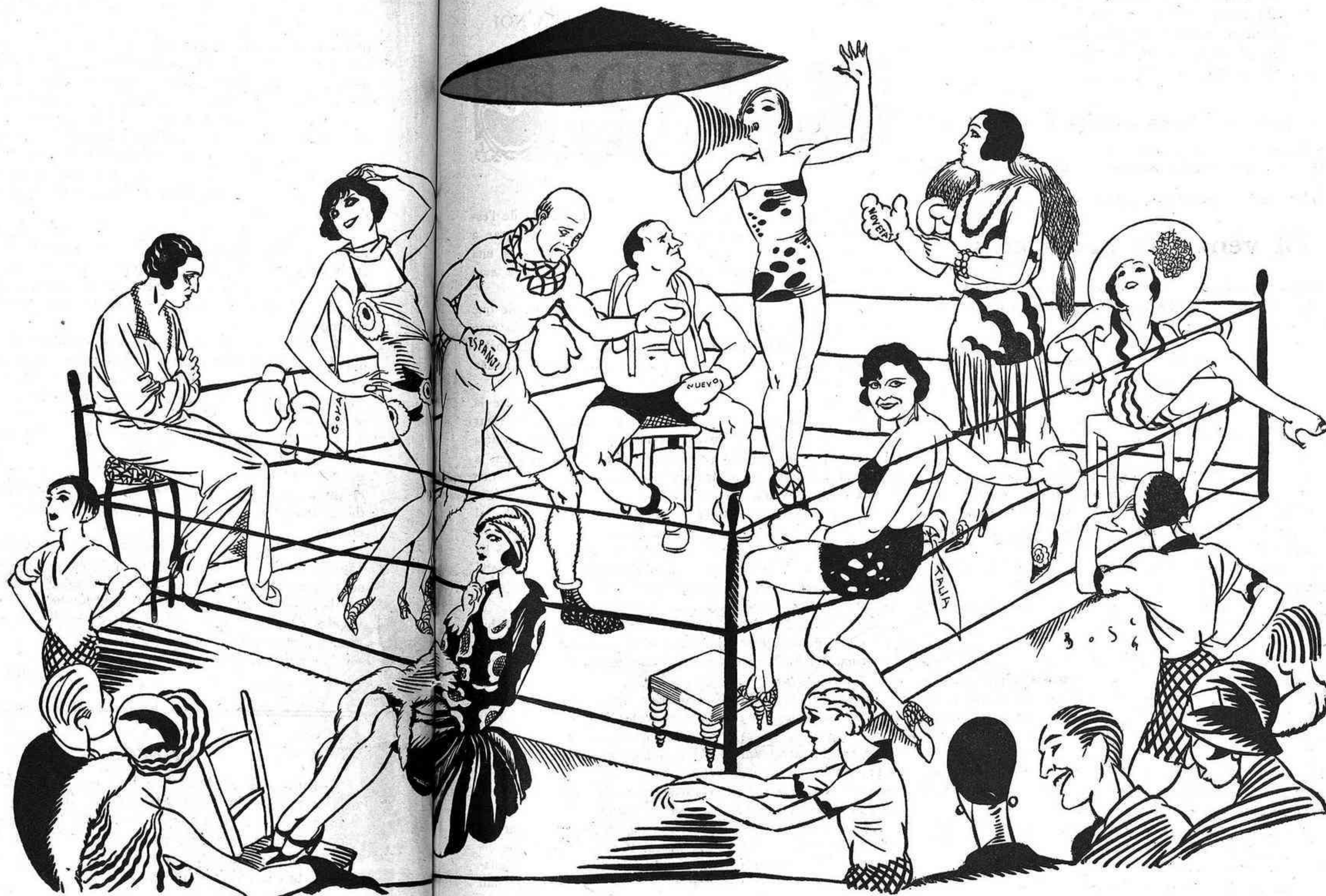
la planxa. Va tornar de mil colors; tan de gust que ballava i tan llarg com va semblar-li aquell ball!

De retorn, ens deia, tot enmurriat: "No em passarà més això, no. Ja podeu estar-ne segurs que mai més, per cap festa major, estrenaré sabates." I de fet, d'aleshores

ençà, a cada festa major, quan tothom es posa el milloret, ell somrient, treu la pols de les sabates velles amb una arrova de crema, i a festa major s'ha dit.

Josep GRAU.

Jornem a ésser al "ring"

En Borràs, en Santpere, la Casals, la Jordi, la Vila, la Baró, tots estan segurs que deixaran k. o. al contrari.

L'ENYOR

Com un clavell encès,
l'astre del jorn va alçant-se mar enllà,
i l'oreig de ponent suara estès,
torna la matinada en dia clar.

A la coberta d'un vaixell, al Port,
el jove mariner, ros i estantís,
pateix de marriment, enyoradís
de les boires del Nord.

S'ha enfilat al pal mestre de la nau,
i allí resta astorat com un babau,
davant de tanta meravella ignota...
Mira el sol roig, després mira el cel blau,
i els fa una ganyota.

ALTER EGO

S'apropa el Dia del Llibre.

Que no us sorprengui sense haver consultat el nostre catàleg.

El vent i la moda curta

Una cançó de color verd, antiquíssima, de tothom coneguda, per ningú oblidada, filla del carrer, com totes les substancioses cançons populars, diu, poc més o menys:

“Totes les minyones
quan se'n van al llit,
la camisa curta
i el cul eixerit.”

Qui va treure la cançó, el pare de la lletra, podria venir avui a veure com no són solament les camisoles de dormir, que curtegen, sinó els vestits de societat i els vestits tots d'anar pel carrer... i fins els d'anar a missa. I podria constatar com les faldilles de les minyones no arriben de bon tros a genoll, i com per aquest motiu se n'esborronen no sols els bisbes, com Monsenyor Gonon, sinó homes d'idees avançades com Rovira i Virgili.

Qui no se n'esborrona gens — ans sembla que hi trobi gust, un pler sibarític, una fruïció gairebé sàdica — és el vent.

¿No haveu vist, aqueixos dies de grans ventades, com juga, Eol, amb les faldilles de les dones? Sembla que els digui: “¿La vostra dèria, el vostre desig és ensenyar al vianant les naturals gràcies inferiors que Déu vos ha donat?... Doncs, espereu-vos, que us complauré amb escriure!”

I quan ve la ventada forta i les arreplega distretes, de ple a ple, les lleugeríssimes robes volanderes s'inflen, s'enliren, s'encabriolen, com mals esperits.

Ja n'hi ha, de femelles, que els agrada trobar-se en compromisos d'aqueix ordre; que els plau ésser víctimes d'incidents naturals d'aqueixa mena; però, val a dir la veritat, que n'hi ha d'altres, moltes — pudoroses i honestes — que en sofreixen extraordinàriament. No saben, no poden dissimular la mica de vergonya.

Ara mateix, torna a bufar el vent. Observeu aquella pobra noia que ve per allà, que tomba la cantonada, quines angúnies no passa per resistir els embats tramuntanals. No

sap on posar les mans per evitar l'alçament de les faldilles. Avergonyida, confosa, es troba impotent per lluitar contra l'element en fúria.

Les minyones vergonyoses són unes beneïtes. Això ho curarien senzillament, posant-se al baix de les faldilles unes vores amb un sistema d'anelles i cordonet, com es tanquen les cortines i com guarden, a bord, les saques de roba.

Que fa el temps calm?... Afluixa el cordonet, i que voleïn tant com vulguin.

Que s'inicia un vendaval furios?... Estira el cordonet, i les faldilletes restarien ajustades als genolls.

A qualsevol modista bufona que la vulgui, li cedim la patent.

FRA NOI

NOU

Temps fa que hom ve dient que els negres, cansats de l'esclavatge a què els han sotmès els blancs, volen emigrar a Africa i crear allà una nacionalitat poderosa. Aquesta és una de les moltes manifestacions de l'esperit pacifista que avui regna al món, malgrat Locarno.

Jo crec que els negres van equivocats. És molt possible que l'opinió d'un bacallaner no interessi els negres. Però jo crec que hom ha d'ésser sincer fins amb els negres. I donar-los bel·ligerència, sobretot ara que han perdut la paciència i poden constituir un perill per a nosaltres els blancs.

Jo crec que, veritablement, han trigat massa a perdre la paciència. Però que, ja que havien trigat tant, podien trigar un xic més. Ara no és el moment oportú per a la lluita contra el blanc. Precisament perquè, sense lluita, tenen el blanc a la butxaca. Primer, la nostra civilització, la dels blancs.—que pel fet d'ésser blancs, ens creiem superiors—ha abusat del negre en nom de la humanitat i dels drets de l'home. Ara el negre—que de tantes com n'hi hem fet, fins s'ha descolorit—vol fer la pau. I es disposen a invadir Europa. La invasió ha començat fa temps, sense que ens n'adonèssim, al so atabalador del xarleston, del black-bottom, del blue. Ara ja no hi ha res a fer: tenim els negres a casa.

La conquesta del món l'han aconseguit principalment ballant d'una manera desconjuntada i clavant cops de puny dalt d'un ring. Hi ha boxadors negres, ballarins negres, actors negres, toreros negres.

Aquest any crec que Nordamèrica tindrà un diputat negre. Sols manquen un pintor i un comediògraf negres. Tots aquest negres—la Pallas Atena dels quals és Josefina Baker—han conseguit arreconar el blanc, anullar-lo. El blanc, que no és tan intel·ligent com ell suposa, per comptes de posar-se en guàrdia i defensar-se, ha celebrat el negre, l'ha emplenat d'elogis, l'ha portat a París i l'ha posat de moda.

Això obeeix, segurament, a què la raça blanca deu estar esgotada i ara li toca el torn a la negra. Però cal pensar que els blancs han descobert un món, han descobert el sistema planetari, han descobert l'electricitat. I els negres? Els negres han descobert un ball. Els blancs havien fet més: havien descobert el ball. Els grecs ja ballaven: i d'una manera més noble i més bella que aquests negres que Nordamèrica escampa per Europa. Qualsevol ball de Rússia, d'Anglaterra, de França, d'Espanya, d'Itàlia em sembla més graciós, més plàstic, més ele-

gant que les contorsions—acompanyades de crits estafolaris—d'aquests negres de Louis Douglas. I les dels altres, dels que siguin.

Jo crec, sincerament, que quan algun escriptor d'alguna responsabilitat els alaba és per esnobisme, per fer-se notar.

Les danses d'aquests negres em semblen la negació del ritme i de la melodia. Jo seré—i n'estic molt content— un putrefacte, com diu el noi Dalí, però prefereixo els Ballets Russos amb tota la seva fastuositat. Els Ballets Russos han pogut crear un Nijinski, un Massine, una Karsavina. El xarleston no ha creat més que Josefina Baker, que és una cosa veritablement grotesca i llastimosa.

BARCELONA

La senyora Pilar Millan Astray ha estrenat una nova comèdia. Es titula **Luciana** i té tres actes.

La senyora Pilar Millan Astray podria fer comèdies d'una certa força, d'un cert to. No comèdies genials, és clar: però tampoc tothom ha d'escriure comèdies genials.

La senyora Pilar Millan Astray té temperament per a conrear amb èxit el teatre. Ho ha demostrat amb **El juramento de la Primorosa**. El que passa és que la senyora Pilar Millan Astray pensa massa en el públic per al qual escriu les seves comèdies. Això sempre és un perjudici—i una limitació—per a l'autor. Crec jo que les comèdies s'han d'escriure sense patró, és a dir: sense pensar en l'actor que ha d'interpretar-les ni en el públic davant del qual han d'ésser representades. Pensant massa en el públic i en els actors, es perd en qualitat, i ja sols es fa teatre d'habilitat.

Luciana és una obra més de la senyora Pilar Millan Astray. La interpretació, sense ésser res de l'altre món, bastant correcta.

El nostre públic, que és un xic innocentó, es queda admirat, bocabadat del luxe que en la presentació d'obres posen les companyies. A mi sempre m'ha semblat que no n'hi havia per tant. El luxe d'aquestes companyies he observat que consisteix en una gran abundor de coixins de colors damunt els sofàs i les cadires. I els coixins no són el luxe.

MANUEL BORRELL I MAS

TALIA

Ahir degué obrir les portes aquest teatre, al qual li han rentat la cara i l'han deixat que sembla nou de trinca. La companyia és, si fa o no fa, la mateixa de la passada temporada. No hi manquen les principals figures: Assumpció Casals, Visita López, Josep Bruguera, Manuel Giménez Sales. Per a debut han escollit **L'aire de París**, vodevil d'Hennequin i de Gorse, traduït —com sol ell sap fer-ho: amb gràcia i enginy dels de debò—per Salvador Vilaregut.

La setmana vinent en parlarem.

CÒMIC

Avui s'estrena un nou quadro en la nova revista del Còmic. Aquest quadro es titula **La cola de la vedette** i sembla que serà una gran cosa.

A. S.

LES DELICIES DE LA CAÇA

—Si no porto un conill a la dona, em mata.
—Esperi el meu marit, que en portarà uns quants i els hi vendrà a cinc pessetes cada un.

ENTREACTES

EN SANTPERE I LA TEMPORADA D'AQUEST ANY

Santpere, el gran Santpere, es disposa a començar la batalla. Sembla que, com cada any, serà un dels que triomfen. Porta, però, un exèrcit amb el qual no es pot perdre: En Nolla — que s'ha fet un camerino que li costa cinquanta mil pesetes —; la Faurà, que és una de les millors característiques; la Fortuny, una actriu de fina sensibilitat; la Fremont, que mereix tots els elogis; la Cosmo, una dameta jove d'"upa"; En Clapera, que farà grans èxits entre les senyores. I tants i tants altres.

Comença amb "La lleona", una obra nova d'Alfons Roure. Compta amb un seguit de comèdies i drames dels nostres més populars autors. Cal destacar "El fossar de les verges", de Millàs Raurell, i "La dona del Broadway", de Lluís Capdevila.

Hom diu que aquests seran els plats forts de la temporada.

ELENA JORDI

També aquesta actriu — allunyada uns anys de la nostra escena — es disposa a obrir el Teatre Goya. I a obrir-lo amb tots els honors.

L'obra de debut sembla que serà "Pasqua abans de rams", vodevil fi, elegant, com tots els que representarà Elena Jordi.

Té també, a més a més de les traduccions, moltes obrers d'autors de casa. Entre elles "Ball de titelles", de Ramon Vinyes.

De director artístic hi va En Fontanals. Això ja és una garantia. En Fontanals i la Jordi poden fer grans coses.

CASALS-BRUGUERA

I Visita López. I Giménez Sales. I Dolors Pla. I tants i tants altres estimables artistes.

Teatre nou completament. Un stock d'obres de bons autors: Amichatis, Millàs-Raurell, Lluís Capdevila, Salvador Vilaregut, Agustí Collado, Manuel Fontdevila.

Sembla que és prepara una bona temporada.

NOVETATS I ROMEA

També aquests dos teatres es preparen de valent. A Novetats, sota la intelligent direcció de Carles Capdevila, i a Romea, amb la Vila i En Daví — que també tenen bon ull —, al davant, faran grans coses. Sagarra, Crehuet, Soldevila, Artís, Capdevila, a Novetats. A Romea dues obres que segons diuen, faran soroll: "El faquir" i "El crim de Vera Mirtzewa".

MOT DE LA FIN

Aquest any els autors sí que no es queixaran.
Qui ho deia que hi havia crisi d'autors?

IGANAREL.

La millor preparació que es pot fer per al Dia del Llibre és llegir el nostre catàleg, el qual donarem a qui el demani a la nostra llibreria.

Efimeritat

Quan obro les parpelles
vers l'azur infinit
i guaito tan enlaire les estrelles,
mon jo sento abaltit.

La seva llum tan clara,
que lluu per tot el món
bon punt amb son mantell la nit l'empara,
encesa avui, demà i sempre, em confon.

Veig que sóc un pigmeu, un gra de sorra
al mig d'un gran areny,
un ésser que l'esborra
per sempre un dèbil vent tot just l'empeny.

VICTOR CANIGÓ.

L'honor d'ésser la pàtria de Colom ja hi havia, fins avui, prou pobles que se la disputaven. Ara, però, ha sortit un nou competidor. Els Corsos el reclamen per seu.

Com si no hagués portat prou mal de caps a Europa amb la descoberta d'Amèrica, només falta que encengui una guerra civil entre els erudits.

Decididament, a París, a les portes dels dancings, haurien de posar un cartellet així, per avís dels estrangers i, sobretot, de les estrangeres massa confiades:

"Atenció, relliscades perilloses, malfieu-vos dels **gigolos**".

Veieu, si no, aquesta aventura. Una senyoreta alemanya, Loth Gessler, havia anat a París per divertir-se uns dies, lluny de tota mena d'enutjoses tuteles. Havia entrat a un dancing. Havia ballat llargament amb un desconegut; tan llargament, que acabà per acceptar de seguir-lo al seu hotel. Però a l'andemà, l'amant adorat havia desaparegut. Les joies i el renard de la senyoreta Loth, també.

Oh, l'encís i el prestigi terribles de París!

Un dels nostres humoristes més espirituals era presentat a una dama per un amic.

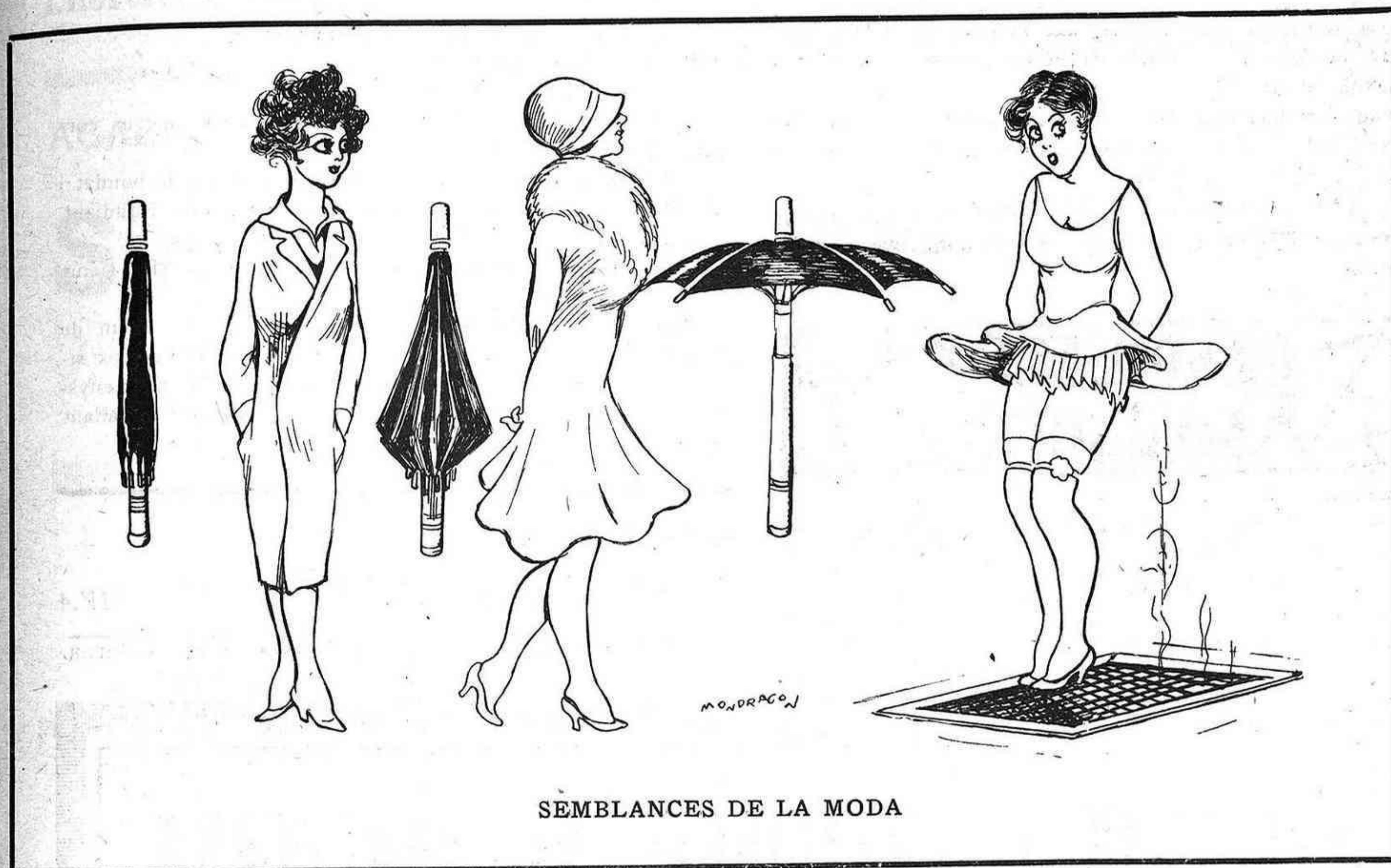
—Ets molt gentil—deia—de presentar-me a les senyores elegants i boniques.

—El que caldria saber—digué la dama—si això els és plaent. Si vós em trobeu gentil, gràcies. Jo, en canvi, no sabria dir el mateix de vós.

—De veritat, senyora? Però sigueu, almenys, més generosa. Feu com jo.

—I com?

—Jo mentia.

SEMBLANCES DE LA MODA

A Màlaga s'ha ensorrat la torre de l'Alcazaba, que era l'únic que restava de la dominació moresca en aquella ciutat.

Dos amics ho comentaven al cafè.

I un d'ells deia:

—Torres més altes han caigut!

Aquí un dejunador professional ha anat a parar a la presó.

A Anglaterra, un pres ha fet la vaga de la fam.

I, és clar! Com que és una vaga que no prova a ningú, ha mort després de seixanta i un dies.

A l'un el tanquen per dejunar. L'altre dejunava perquè l'havien tancat.

Ha debutat una companyia negra.

Sembla que ha agradat molt.

Cada dia ho veiem més negre tot això.

S'ha inaugurat la temporada de futbol. I tothom en parla. En canvi pocs són els qui parlen de la Fundació Valentí Almirall.

Demà debuta Fàtima Miris al Novetats. Fàtima Miris és la rival de Frégoli en transformisme.

Però si d'això aquí en som els reis. Si ens mudem la casa cada dia!

Quatre-cents drets castissos que duia a la cartera, li pisparen, l'altre dia, a un ciutadà, en passar pel Born.

Aquest sí que no farà pas mai més cas de la famosa dita: "Roda el món i torna al Born".

O, quan menys, l'esmenarà en altre sentit, i dirà: "Roda el món, i obre l'ull quan tornis al Born."

Definitivament el negre està de moda i es porta molt encara. Prova d'això, l'èxit obtingut al "Nuevo" per la companyia d'En Douglas.

Els indis de color sofert han estat ovacionats per una gran gentada.

D'altra banda, es comprèn.

Totes les colles de barrilaires concurrents a les nostres platges, els que es torren la pell amb el mar i amb el sol, i canten, de tornada, el "Volem pa amb oli!", tots aquests no han deixat d'anar-hi per a admirar la competència de color.

Un desventurat veí d'un barri de "Cases Barates" ha intentat suïcidar-se, per a acabar d'un cop amb la seva malastrugança.

Malastrugança, i vivia en una casa barata?

No es comprèn.

Què faran, doncs, els desgraciats que, ultra les íntimes desventures, es veuen obligats a viure en cases cares...?

Hauran d'imposar-se voluntàriament dues penes de mort: com si ho veiéssim.

Han estat denunciats tres carnisers, pel fet de vendre carn en males condicions.

Pecat contra la salut pública, que és el pitjor dels pecats. Però, per què no es donen a conèixer els noms i domicilis d'aqueixos "senyors"?

Quan s'arplega un carterista, s'esbomben arreu totes les senyes. I val a dir que aquells individus porten tant o més perjudici que els escura-butxaques.

Demaneu a la nostra llibreria el nou catàleg, que el facilitem gratis.

Amadeu. — No va.

Deliri. — La poesia resulta incorrecta de mètrica. Però hom hi veu bones disposicions.

M. C. A. — Massa llarg, senyora. Penseu que són molts els col·laboradors espontanis i que disposem de poc espai. Quant al conte està força bé.

J. V. — No ens sembla prou interessant.

E. R. — Procurarem complaure'l.

Tost. — No ens acaba de fer el pes.

P. F. — Dolent de mètrica i d'ortografia. Cal que us corregiu i feu altres coses.

I. P. (Sant Just Desvern). — Bé la idea, plena de bondat i misericòrdia. Però no ens plau massa la forma. Vós, estudiant, ho podeu fer millor.

Gleva (Caldes de Montbui). — Ho passem a "La Campana".

R. B. R. (Premià de Mar). — No, senyor. No l'hem de menysprear perquè escrigui versos — encara que els versos siguin, com són, incorrectes — i tingui pocs anys. Ací no menyspreem ningú. I menys els joves com vostè. Segueixi treballant amb fe i entusiasme, i potser farà coses bones.

AQUEST NUMERO

HA ESTAT REVISAT

PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Imp. "L'Esquella" i "La Campana". — Om, 8. — Barna.

EXPOSICIO INTERNACIONAL DE BARCELONA

Oberta fins les dues de la matinada

PALACIO NACIONAL

ENTRADA AL MATÍ, GRATIS

ENTRADA A LA TARDA, 0'50 PTES.

Es posen en venda els carnets de 25 entrades, al preu de 22'50 pessetes.

Aquests carnets serveixen per tots els dies, tallant-se una entrada els dies que sigui d'una pesseta; els dies que l'entrada al recinte sigui de dues pessetes hom tallarà dues entrades dels esmentats carnets.

Les persones que posseixin antics carnets

d'entrada al recinte de l'Exposició podran emprar els susdits carnets en la forma següent:

Els dies que el preu d'entrada al recinte de l'Exposició sigui de dues pessetes, per cada fulla podrà entrar una sola persona.

Els dies que l'entrada al recinte sigui de dues pessetes, per cada fulla podran entrar dues persones.

PUEBLO ESPAÑOL

GRAN PARC D'ATRACCIONS

AVUI I TOTS ELS DIES, EL BALÓN INFERNAL

Rosaleda - Miramar - Poble Oriental - Font del Gat
Secció Japonesa en el "Palacio Alfonso XIII". Venda d'Articles Japonesos

NOTES: El públic no podrà entrar en el recinte amb cistells, farcells ni paquets voluminosos. No es permetrà menjar en els bancs, jardins, places, escales, etc. La consigna per a petits paquets queda establerta a les Portes de la Plaça d'Espanya, fora del recinte. Tots els dies, excepte els divendres, des de les nou de la nit, l'entrada a l'Exposició serà d'una pesseta.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELEFON 18692

ACABA DE PUBLICARSE LA 3.ª EDICIÓ
13.º a 25.º millar

Sin novedad en el frente

Novela
POR E. M. REMARQUE

Precio: 5 pessetas

L'auca del senyor Esteve

NOVEL·LA DE SANTIAGO RUSIÑOL

EDICIÓ DE LUXE

Dibuixos d'En RAMON CASAS :: Rodolins d'En GABRIEL ALOMAR
Coberta d'En VILARRASA (Obi)

PREU: 16 PTES.

D'aquí pocs dies es posaran a la venda els volums V, VI i VII de la
COL·LECCIÓ D'OBRES SELECTES

que contindran l'obra de l'immortal

Miquel de Cervantes Saavedra

L'ENGINYÓS CAVALLER

D. QUIXOT DE LA MANCHA

Traducció catalana per Antoni Bulbena i Tosell
Pròleg de J. Givanel i Mas

Els tres volums: 7,50 pessetes

Obra nova d'En PERE COROMINES

Les llàgrimes de Sant Llorenç

Sortirà aviat

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o be en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, fianca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebaixes.

Al·legoria de tardor

Amb els primers bolets, ja veieu si és estrany!, recomencen totes les activitats de la vida ciutadana. No ens creïem que els bolets tinguessin tanta importància.